

4 Returns/4 x Winst in de Veengebieden

wij•land^④

Matthijs Boeschoten & John van Duursen
31 Mei 2018

COMMONLAND
4 RETURNS FROM LANDSCAPE RESTORATION

Voor vandaag

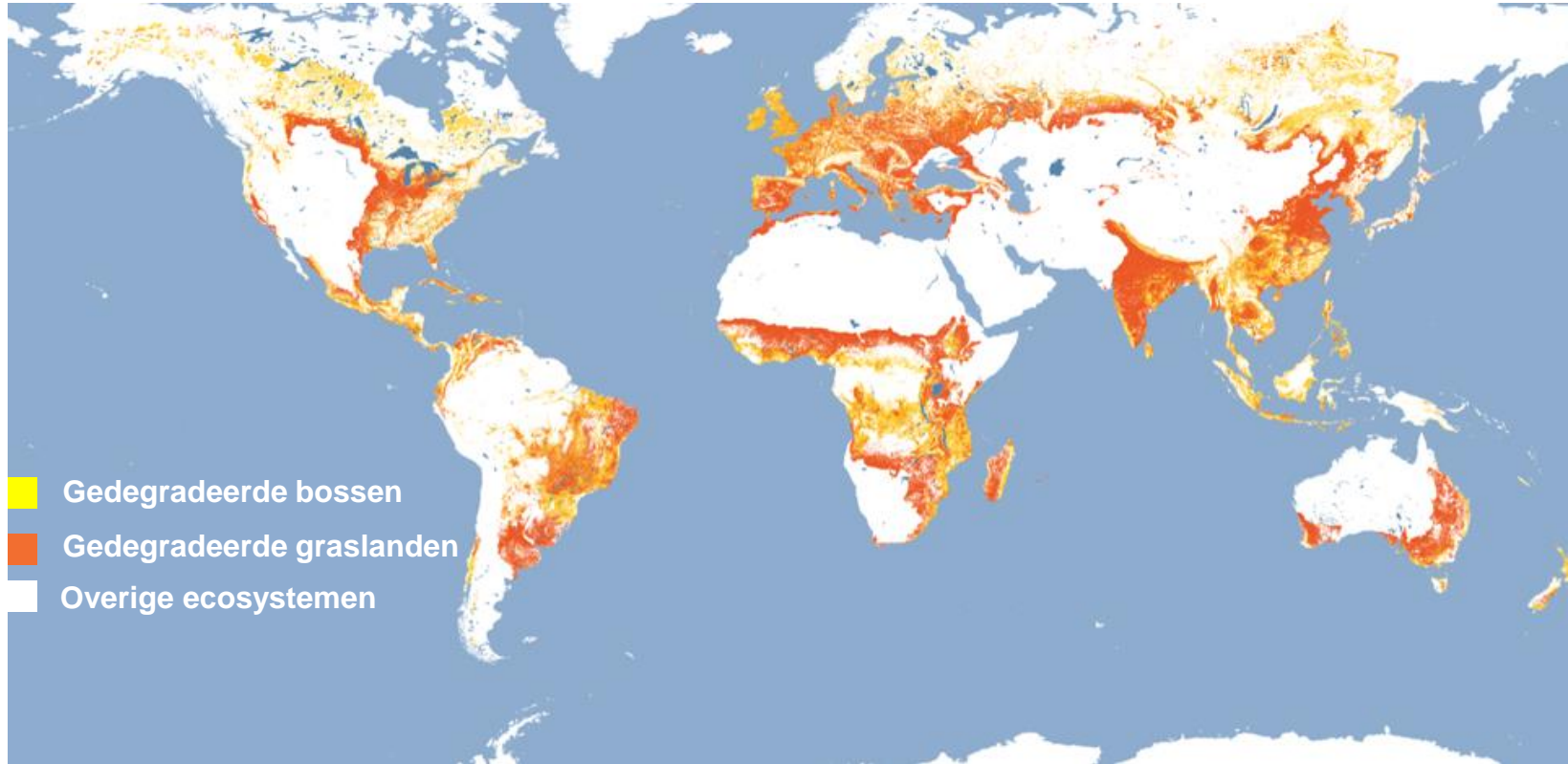
- Over Commonland
- Over Wij.land en de #hoedan
- Discussie

COMMONLAND

4 RETURNS FROM LANDSCAPE RESTORATION

Kansen voor ecosysteem herstel

Loess Plateau Project (China)

1995

Loess Plateau Project (China)

2009

2,5 miljoen
mensen zijn de armoede
ontstegen

Agrarische grondstoffen
met een lage marge zijn vervangen door
hoogwaardige producten

Inkomens van boeren zijn
verdubbeld

Werkgelegenheid
is gevarieerder
geworden

Graanoogsten
zijn verhoogd van
365 kg tot 591 kg
per hoofd van de bevolking
per jaar

Sedimentafzetting
in de Gele Rivier
is met 100 miljoen ton per
jaar verminderd

Percentage vaste begroeiing
is gestegen van **17% tot 34%**

Percentage arbeidsparticipatie
is toegenomen van
70% tot 87%

Werkgelegenheid voor vrouwen
is aanzienlijk gestegen

UITDAGINGEN

Korte termijn

Men spreekt verschillende talen

Maximalisatie van Rol per hectare

Geïsoleerd denken leidt tot silo-aanpak

OPLOSSINGEN

Lange termijn

Eén taal – een aanpak

Meerdere returns per hectare

Holistisch denken leidt tot systemische aanpak

RETURN OF INSPIRATION

RETURN OF
SOCIAL CAPITAL

RETURN OF
NATURAL CAPITAL

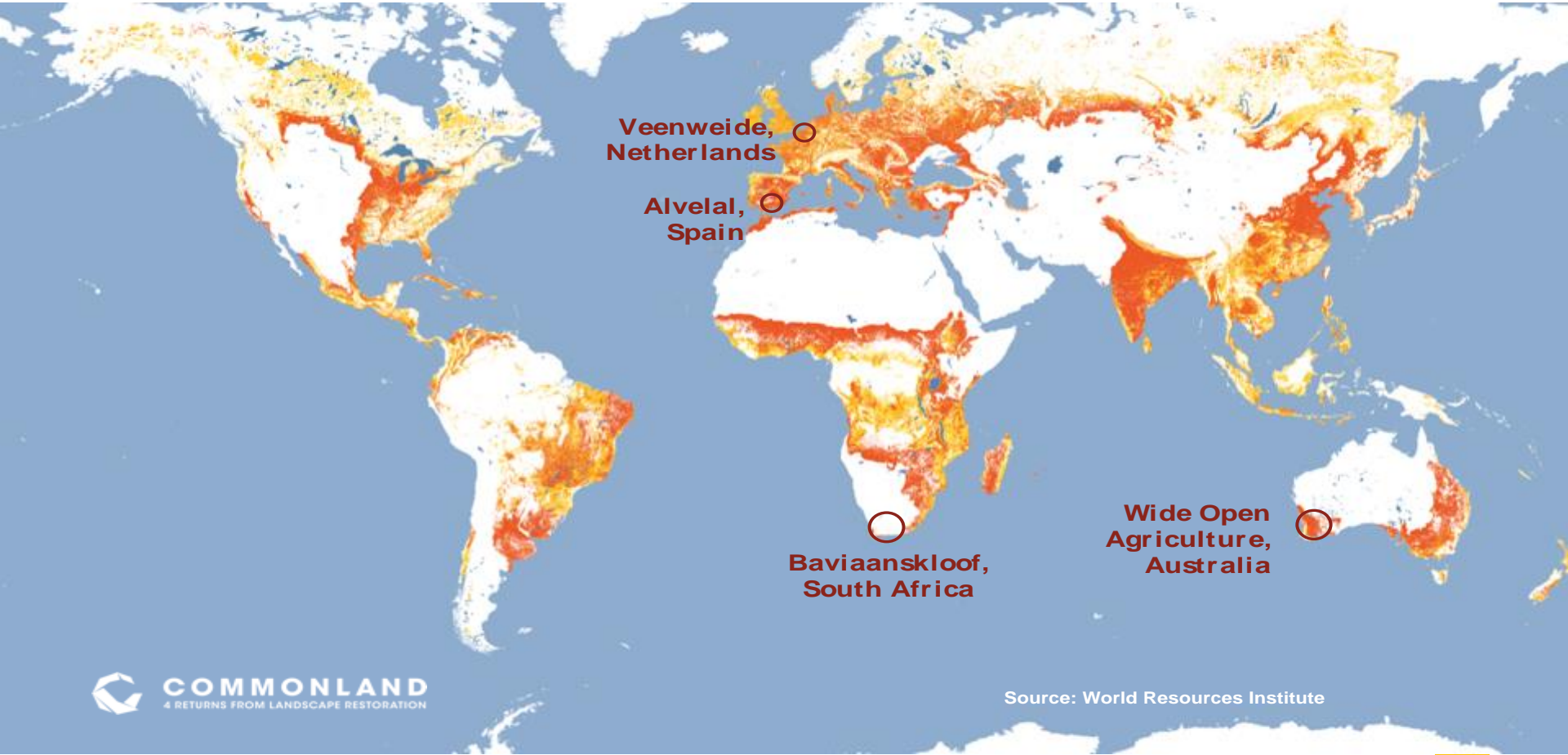
RETURN OF
FINANCIAL CAPITAL

20 jr

Deze tijdshorizon is noodzakelijk want het kost gewoon een generatie om een landschap te herstellen.

Commonland landschappen

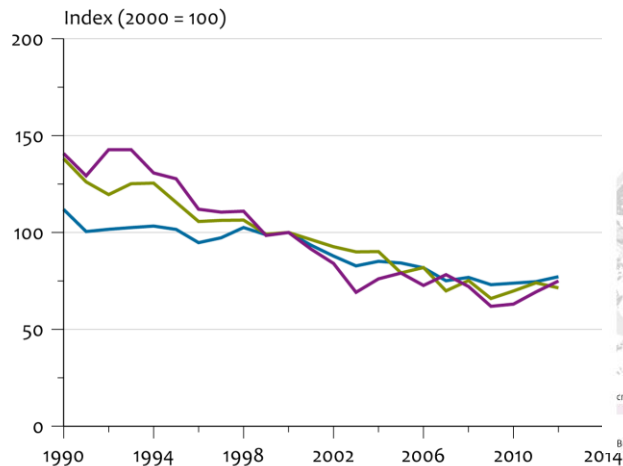
#waardan?
(in NL)

Westelijke Veenweiden

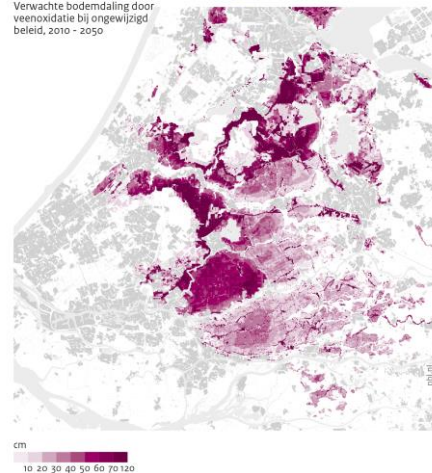

Weidevogels

De veenbodem blijft dalen als we niet ingrijpen

Verwachte bodemdaling door veenoxidatie bij ongewijzigd beleid, 2010 - 2050

Bron: PBL

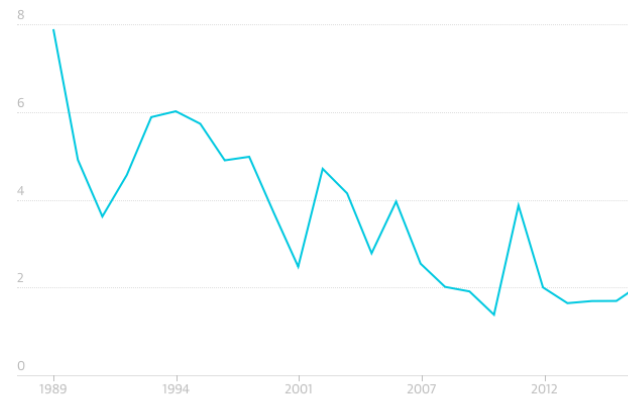
www.pbl.nl

Bron: NEM (provincies, Sovon, CBS).

CBS/dec13
www.clo.nl/nl118312

Insect abundance has fallen by 75% over the last 27 years

Average grams per day

Guardian graphic | Source: Hallmann et al, PLOS ONE

Warning of 'ecological Armageddon' after dramatic plunge in insect numbers

NOS

Nieuws

Sport

Uitzendingen

Daling veenbodem gaat tot 2050 miljarden euro's herstel kosten

© 24-11-2016, 09:19 AANGEPAST 24-11-2016, 11:55 BINNENLAND

Dutch cow poo overload causes an environmental stink

Dairy farms in the Netherlands are producing so much dung they can't get rid of it safely. Now the WWF is calling for a 40% cut in herd numbers to protect the environment

Het 'Waarom' in (westelijk gelegen) veenweide

In meervoudige opgaven: Bodem (kwaliteit & daling) – Natuur - Energie - Mobiliteit – Stad & Platteland - Landbouw - Voedsel (veiligheid) - Water (beheer & kwaliteit & berging) - Klimaat

Grote fragmentatie tussen partijen en budgetten. Kosten stijgen, resultaten stagneren. Urgentie voor nieuwe aanpak vanuit waterschappen, kennisinstellingen, overheden, financiers, bedrijven, ondernemers, natuur organisaties en natuurlijk boeren.

Veel beweging en kans: reeds veel bestaande initiatieven.

Nederland

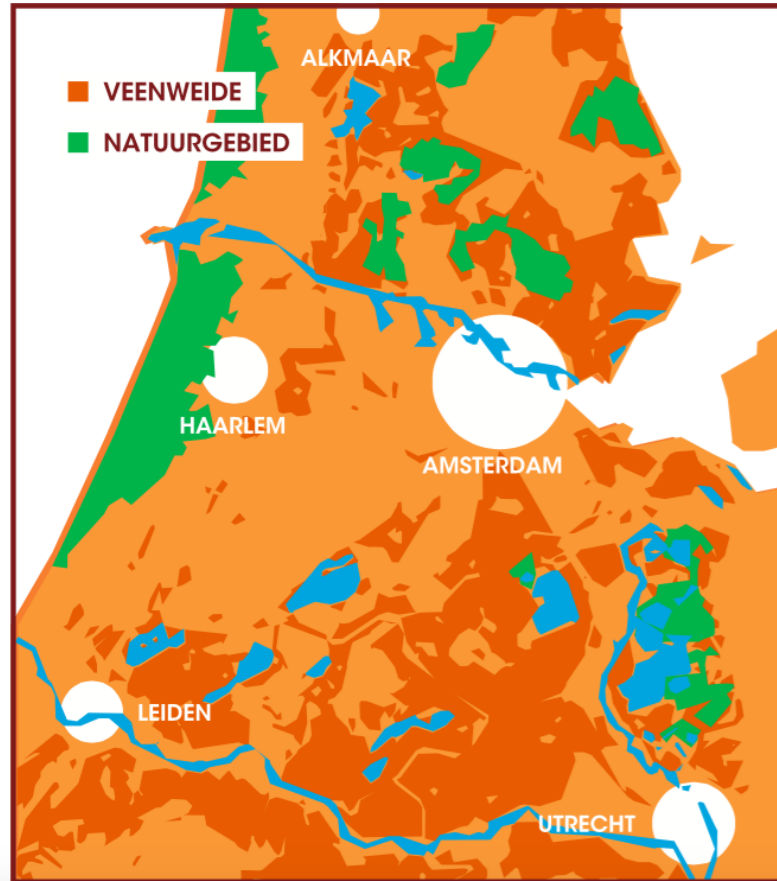
Werkgebied veenweiden
rondom Amsterdam en
Utrecht

Ca 125.000 ha
(veenweide) landschap

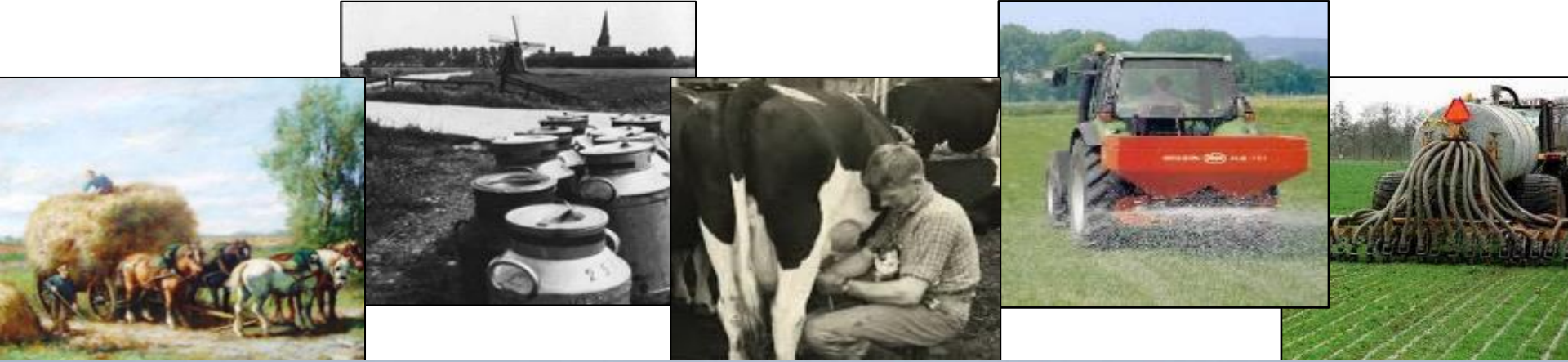
Focus op

- Vechtstreek
- Waterland
- Groene hart

(en uitwisselingen met het
hoge noorden)

Verandering landschap 20e eeuw

#Hoedan?

Een geïntegreerd productief ecosysteem voor grootschalig landschapsherstel gebaseerd op duurzame business cases

Toerisme en recreatie

- Ontwikkelen van brede(re) bedrijfsvoering gericht op de toerist en recreant

Oud Hollandse dubbeldoel koeien

- Bewaren en creëren openheid voor weidevogels
- Rotatie van vee (en kippen) kan zorgen voor optimalisatie van grasproductie binnen draagkracht van de bodem

Directe afzet en korte ketens

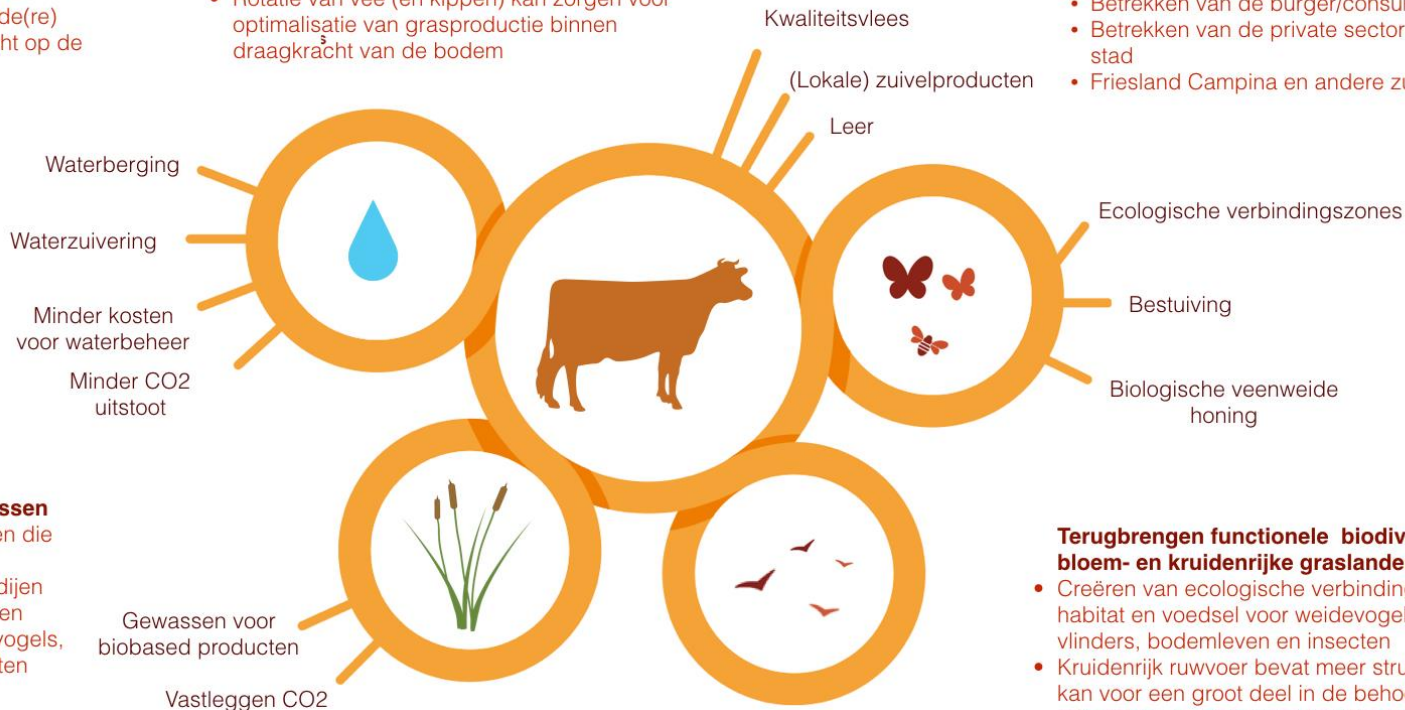
- Betrekken van de burger/consument
- Betrekken van de private sector uit de stad
- Friesland Campina en andere zuivelaars

Hoger waterpeil

- Voorkomt verdere bodemdaling en oxidatie van veen

Paludicultuur gewassen

- (productie) Gewassen die goed onder natte omstandigheden gedijen faciliteren diversiteit en habitat voor moerasvogels, zoogdieren en insecten

Terugbrengen functionele biodiversiteit in bloem- en kruidenrijke graslanden

- Creëren van ecologische verbindingzones, habitat en voedsel voor weidevogels, bijen en vlinders, bodemleven en insecten
- Kruidenrijk ruwvoer bevat meer structuur en kan voor een groot deel in de behoefte van mineralen voorzien waardoor krachtvoer niet nodig is

Weidevogels

- Door hogere waterpeilen en lagere veedichtheden wordt het gebied aantrekkelijk voor weidevogels

Co-initiatie Workshop

Landschapsherstel vanuit inspiratie en sociale betrokkenheid met een duurzaam bedrijfsmodel

16 & 17 Juni 2016

Wij nodigen u van harte uit om twee dagen met ons mee te denken om bestaande initiatieven te versterken en nieuwe initiatieven te initiëren. We hebben u geïdentificeerd als essentieel in dit proces. We denken dat deze workshop voor u relevant is om een netwerk te creëren en aan de basis te staan van de nieuwe kansen die worden gecreëerd om landschappen te herstellen met een business case.

In deze uitnodiging:

- Context van de workshop
- Doelen van de workshop
- Waarom meedoen?
- Het programma
- De locatie
- Contactinformatie

CO-INITIATING
creating
common intent

CO-EVOLVING
up-scaling
and strategic
landscape planning

CO-SENSING
observing and
learning

CO-CREATING
prototyping
landscape
innovation

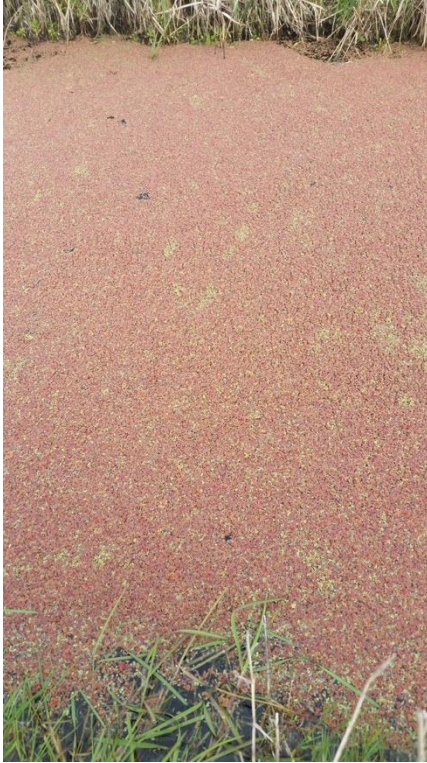
CO-STRATEGISING
reflecting and
planning

#Hoedan?

Natte teelten (nu: Azolla, mogelijk lisdodden)

Van Pachter naar Partner ism Natuurmonumenten

Centrale vraag:

“Hoe kun je als verpachter van gronden invloed hebben op hoe duurzaam de boer boert”?

Oftewel: “Kun je met verpachten van 20 ha invloed uitoefenen op 100 hectare?”

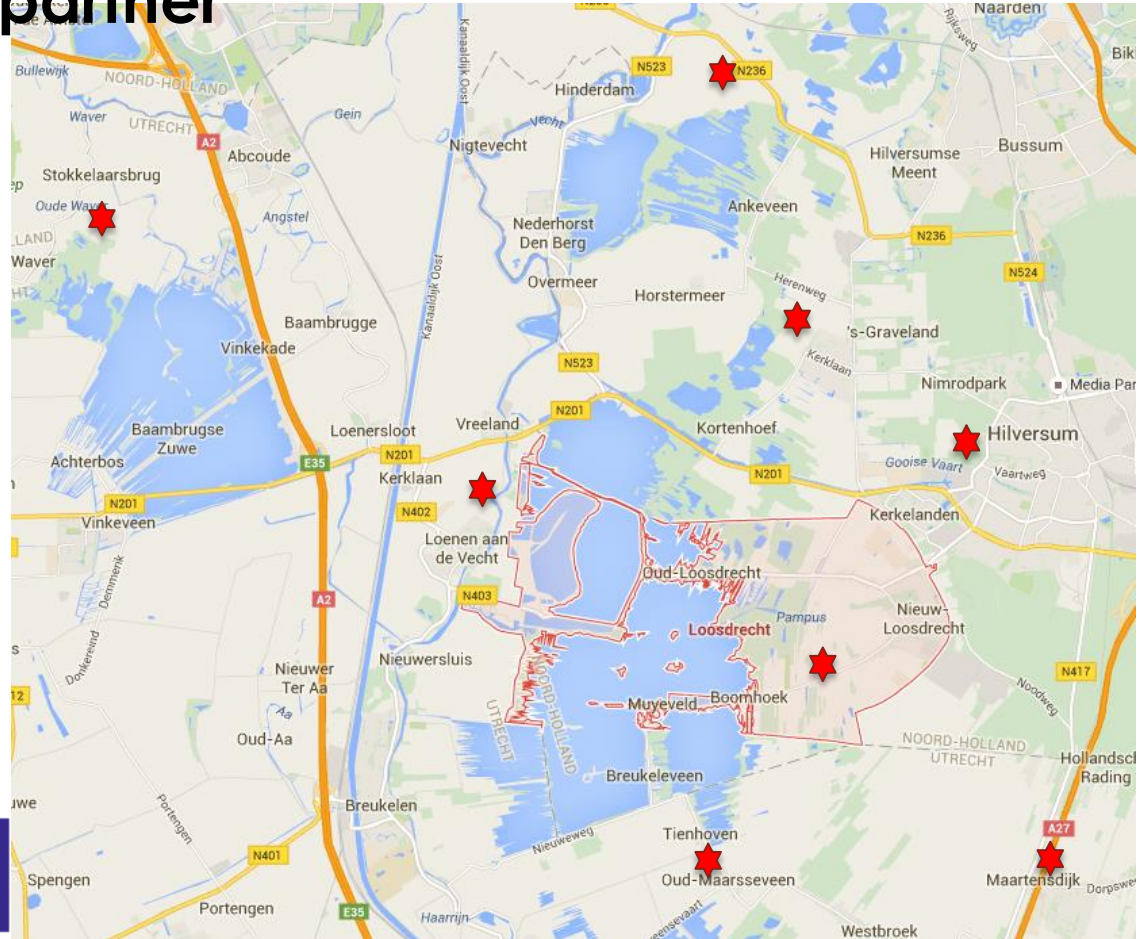
Natuurmonumenten heeft in 2016 de wens uitgesproken om samen te willen werken met boeren die...

1. Minder stikstof uitstoten
2. Kringlopen sluiten
3. Biodiversiteit bevorderen

‘Van pachter naar partner’

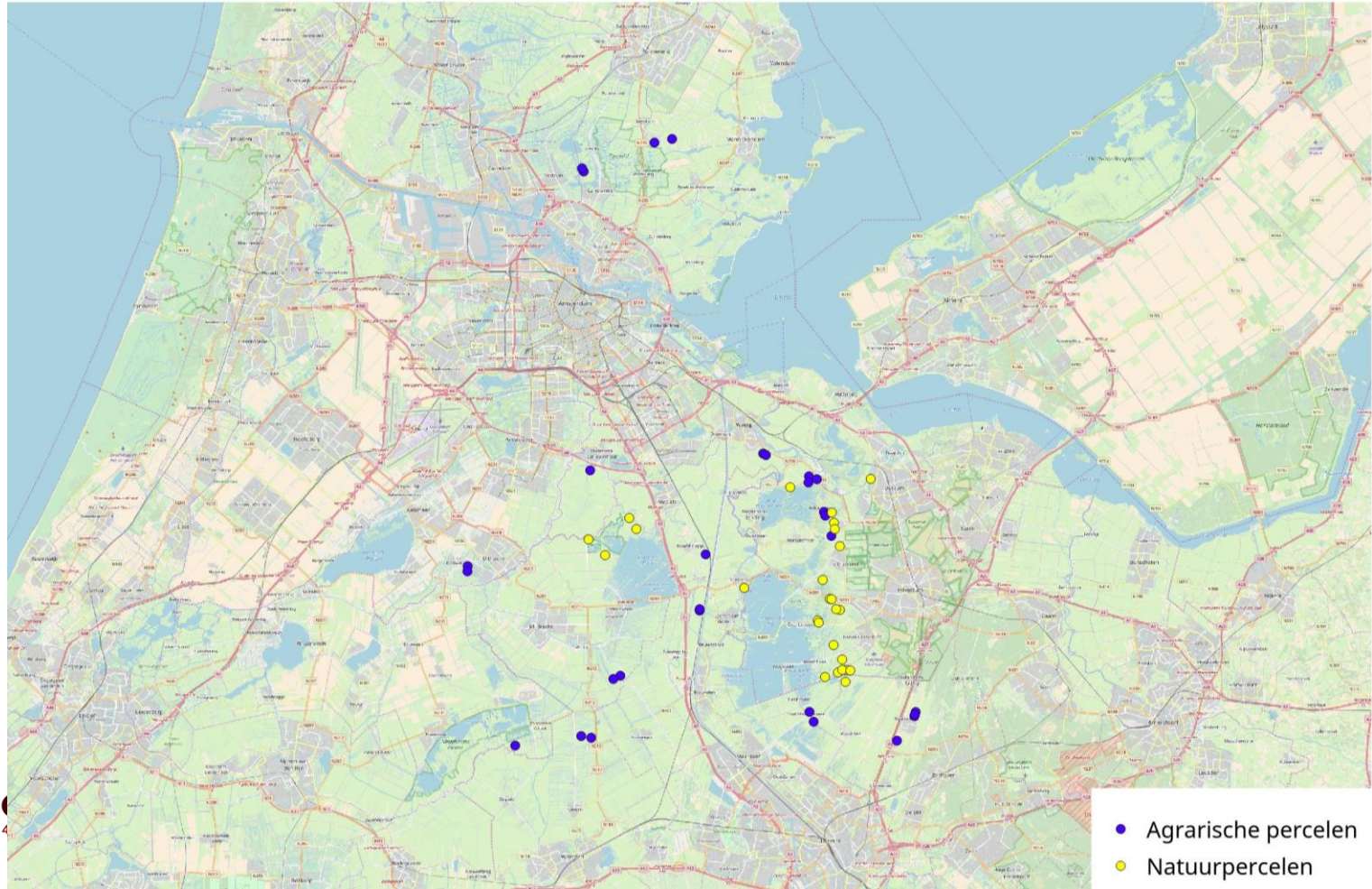
- Melk
- Vlees
- Schapen
- Geiten
- Zorg
- Conventioneel
- Biologisch

Voorlopige resultaten: Bodembiologie

60 ha vorig jaar, dit jaar +/- 150 ha

Bodempilot Wij.land 2017

- Agrarische percelen
- Natuurpercelen

Voorlopige resultaten: Bokashi

400 ton natuurmaaisel verwerkt

Inspireren en kennis delen

Netflix voor en door boeren inz. Natuur incl. boeren

Youtube kanaal met praktijkvoorbeelden en verhalen

Wij.land

HOME VIDEO'S AFSPEELLIJSTEN KANALEN DISCUSSIE OVER

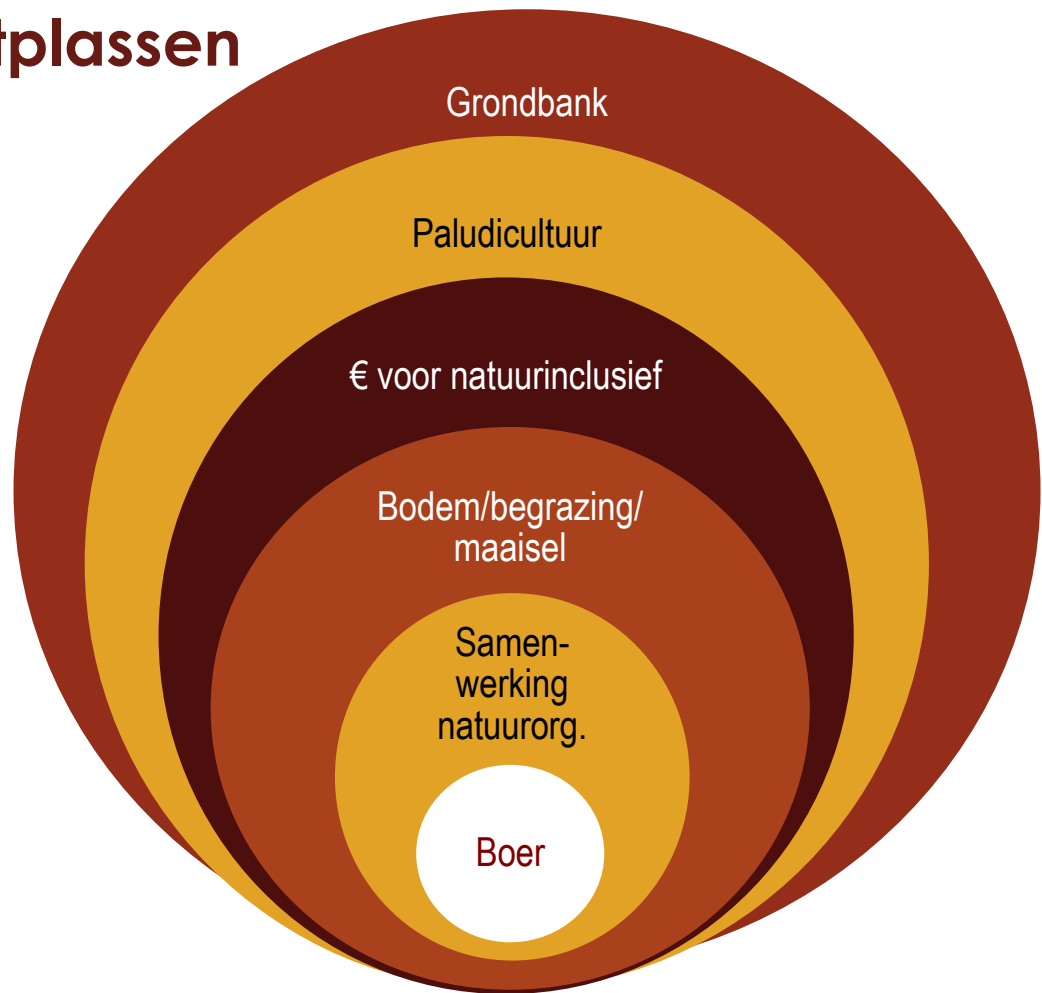
 Koeien en geiten met hoorns op GMO-vrij regulier bedrijf 50 weergaven • 1 week geleden	 Bijzondere samenwerking melkveehouder, 472 weergaven • 3 weken geleden	 Wormen maken van drijfmest supercompost deel 2 110 weergaven • 1 maand geleden	 Uitwisseling boeren middenNdeelfland en 50 weergaven • 1 maand geleden	 Investeren in stro en ruige mest potstal 178 weergaven • 1 maand geleden
 Wormen maken van drijfmest supercompost 153 weergaven • 1 maand geleden	 Loonwerker en melkveehouder werken 588 weergaven • 2 maanden geleden	 Rauwmelkse producten van Boerderij de Beekhoeve 126 weergaven • 2 maanden geleden	 100 masterstudenten RSM buigen zich over veenweiden- 123 weergaven • 2 maanden geleden	 Veenweide-boer Joost Samsom over bodemdaling 796 weergaven • 3 maanden geleden
 Yearly update on Commonlands Dutch project 337 weergaven •	 Bedrijfsvoering familie Bokma, Gouden Boaiem 1,7K weergaven •	 De omschakeling naar biologisch: het verhaal van 584 weergaven •	 Ervaringen Bodemcursus 204 weergaven • 5 maanden geleden	 Commonland René Jochems over de bodem 103 weergaven •

Zooming 'out & in' Vechtplassen

Prototypes:

- Samenwerking tussen natuur organisaties en boeren
- BodembioLOGIE versterken
- Verwerken van maaisel uit de *natural zone* (bijv. Bokashi)
- Paludicultuur (bijv. Azolla)
- Het creëren van meer waarde (bijv. directe levering consument) óf True Value
- Grondbank

wij•land

Amstelland Natuur Zuivel

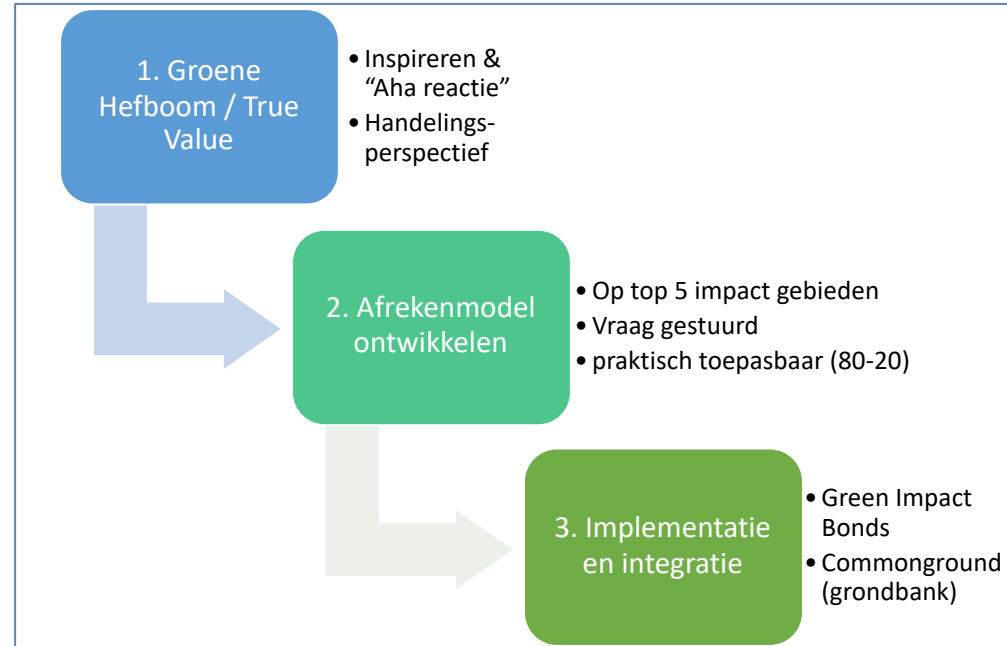
- Doel: behouden van weidevogelpopulatie in de Ronde Hoep en Bovenkerker polder
- Amstel Natuurzuivel is initiatief van Vogelbescherming en een boerencoöperatie met 20 boeren
- Paar cent extra per liter melk voor weidevogelbeheer
- Investerings nodig in een nieuwe melkfabriek in Oudekerk aan de Amstel
- Partners: Friesland Campina, Vogelbescherming, Stichting Duurzaam Agrarisch Natuurbeheer, Vroegop Ruhé & Co (horeca - groothandel).

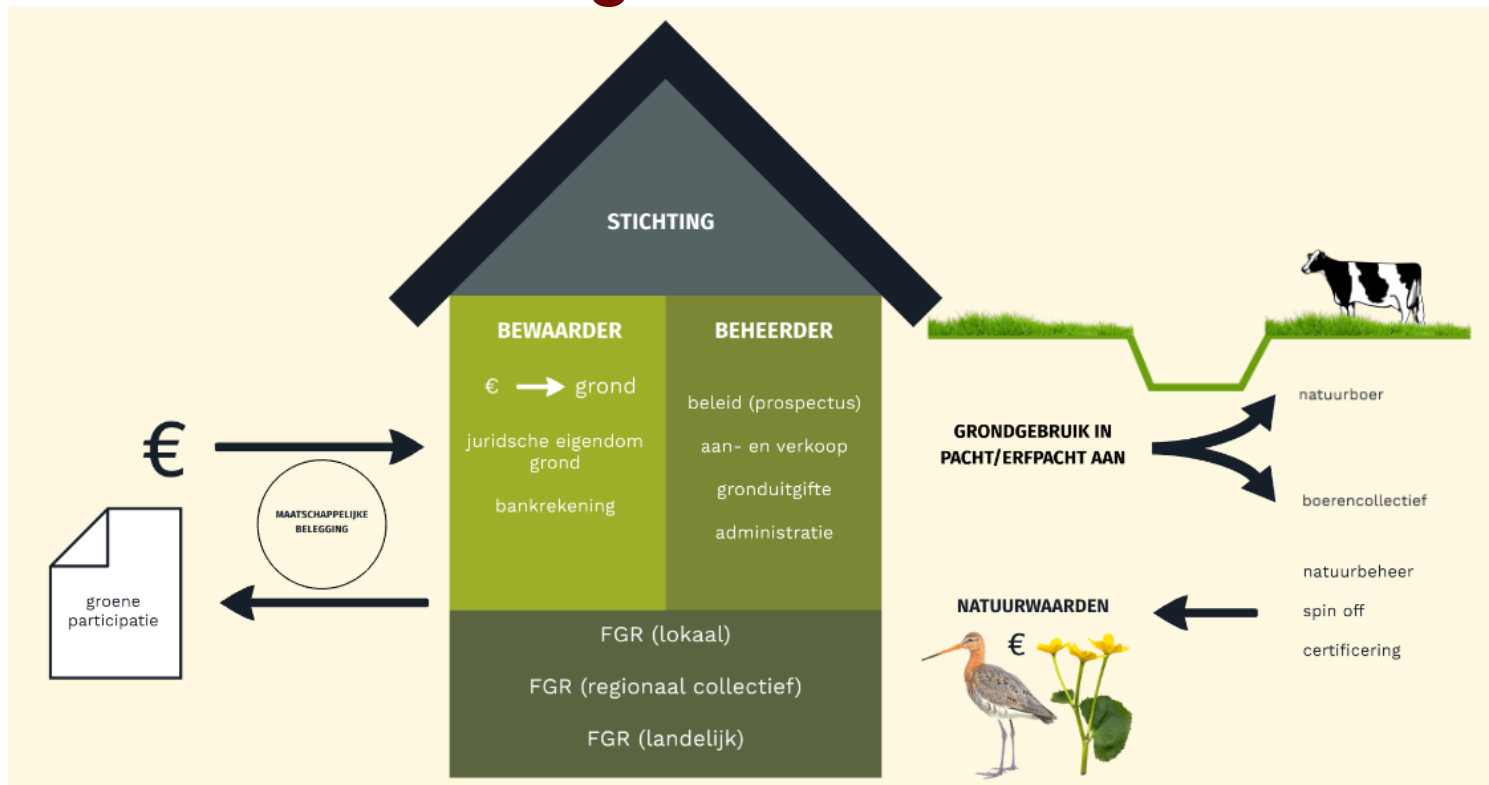
Boeren starten zuivelfabriek in Amsterdam

Groene hefboom

- Aandeel natuur-inclusieve landbouw vergroten d.m.v financiële prikkels
- Kwantificeren van de positieve impact van duurzame bedrijfsvoering op o.a. water, bodem, biodiversiteit, klimaat, gezondheid (80-20 principe)
- Doel: Vraag creëren + valideren v.d. bereidheid tot betalen (voor resultaat)
- Bij succes: afreken- en beloningsmodel ontwikkelen en implementeren

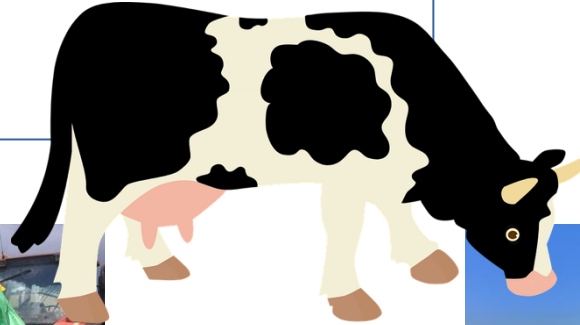
Grondbank Commonground

Klimaat, vernatten, revitaliseren (1 van 2)

Huidige bedrijfsvoering

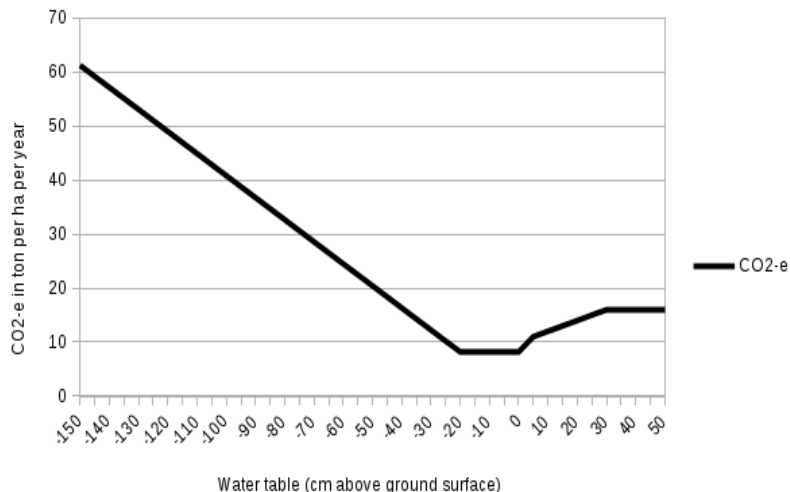
- Kunstmest produceert CO₂
- Koeien produceren methaan
- Veenweiden produceren CO₂

Klimaat, vernatten, revitaliseren (2 van 2)

Alternatieve bedrijfsvoering

Vernatting reduceert CO₂ (zie onder), andere koeien en diet: minder methaan, natte teelten en diversificatie van bedrijfsvoering & goed bodembeheer en reductie chemicalien verbeterd waterkwaliteit- en retentie

CO₂-eq (CO₂ en Methaan) als functie van waterstand

Optimaal waterniveau: -20 tot 0 cm.

CO₂-eq reductie = 14 tot 20 ton per hectare per jaar, **uitsluitend door vernatting**

Grote additionele impact mogelijk door kunstmest reductie en goed bodembeheer

wijland⁴

Beoogde resultaten 2021

Een veerkrachtig landschap met verbinding tussen stad en platteland door duurzame voedsel- en landgebruiks-systemen als inspiratie en "best practice" voor boeren, bedrijven, ondernemers en beleidsmakers.

Return of Inspiration

- > 1.000.000 mensen herleidbaar bereikt/geïnspireerd met onze activiteiten
- >100 trotse boeren geactiveerd om te participeren in het veenweide initiatief
- Netwerk van >100 mensen/ organisaties/boeren/ondernemers gecommitteerd aan het project
- > 15 concepten/initiatieven in NL gebaseerd/geïnspireerd op 4R filosofie

Return of Social Capital

- 2-3 opgeschaalde 4R business cases met daaraan verwante werkverschaffing.
- ≥ 10 concepten zijn getest, 2-3 concepten zijn opgeschaald met concrete returns
- Een sterk, gedragen interactief kennis-leernetwerk mbt duurzame landbouw & natuurbeheer met vooraanstaande organisaties & instituten
- ≥ 5 verbindingen gelegd stad-platteland-natuur en/of lokale voedselproductie

Return of Natural Capital

- > 1.000 hectare landbouwgrond is (adhv het project) onder verbeterd/ holistisch beheer gekomen. Hiermee netto verbetering van;
 - Biodiversiteit
 - Bodemkwaliteit & daling
 - Water
 - Broeikasgasemissies
- > 250 hectare nieuwe natuur is ontwikkeld (nog even de vraag of dit een KPI voor ons is)

Return of Financial Capital

- 2-3 opgeschaalde, (potentieel) winstgevende 4R Business Models
- ≥ 5 financiers zijn actief (financieel) betrokken bij het project

wij•land

Denk je ook dat het
anders moet..... en
weet je ook nog niet
precies hoe?

Welkom aan tafel

A silhouette of a cow lying in a field at sunset, with the word "wijeland" overlaid in white and yellow text.

wijeland

Bottom-up – naar synergie tussen partijen

Voor de Oogst van Morgen – doe je mee?

Bodem mineralen balans!

Ga eens anders kijken naar je bodem.

Bodem vormt de basis van het boeren bedrijf, en de cycli op dat bedrijf

Volgens de Albrecht methode

- Mineralen balans aan de CEC (bijv Ca/Mg verhouding)
- Belang van spoorelementen (Mo, Se etc)
- Macro-elementen (meer dan N,P en K!)
- Verklaring voor sommige structuurproblemen
- Plant - relatie met microbiële activiteit (schimmels)

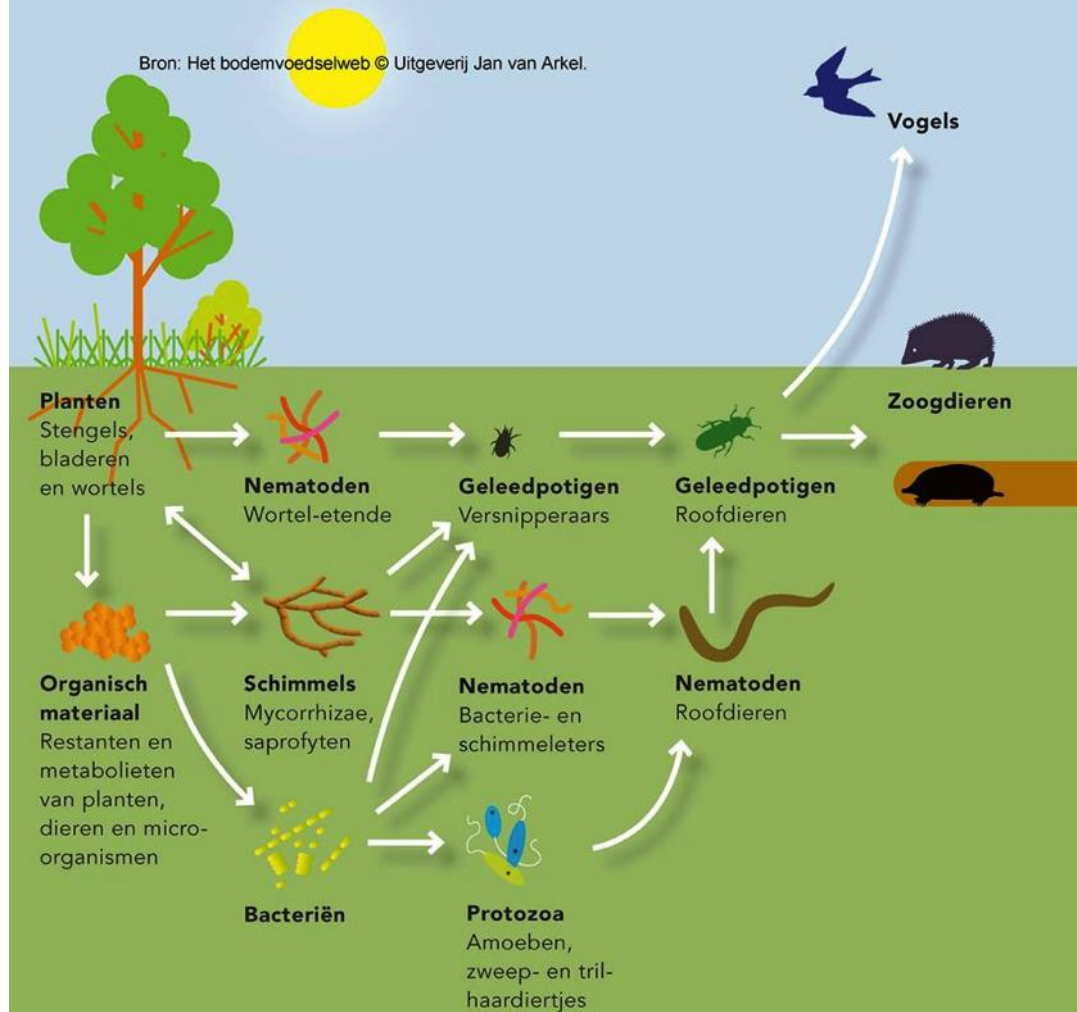
Bodembiologie!

Het belang van de biologie in de bodem

Het bodem voedselweb:

- Is de basis voor een gezonde bodem -> gezond gewas -> gezonde koe -> gezonde melk -> gezonde mest -> gezonde bodem
- De bodem is de enige plek met (zelf-) reinigend vermogen (de opruimers) waar ziektekiemen onschadelijk worden gemaakt
- Micro-organismen zijn eigenlijk de basis van de voedselpiramide, ook voor insecten en weidevogels

Bron: Het bodemvoedselweb © Uitgeverij Jan van Arkel.

Bodempilot 2017

Doel:

- Proefondervindelijk komen tot minder tot geen kunstmest, gebruik van organische meststoffen
- Toename bodem (microbiële) activiteit en biodiversiteit (ondergronds)
- Verbetering biodiversiteit en waterkwaliteit
- Positief bedrijfseconomisch resultaat

Hoe:

- 2017 - 60 ha bij 4 boeren onder een “alternatieve” behandeling voor stimuleren van bodemleven
- Najaar 2017: cursus met 25 deelnemers
- In totaal 16 “nieuwe” boeren erbij in de pilot
- \pm 50 percelen bemonsterd en gaan nu in experiment voor de komende 4 jaar

Maaiselpilot

Doel:

- Win-win TBO en boeren
- Kostenbesparing voor de TBO, minder transportbewegingen
- Inzet van maaisel als grondstof op boerenbedrijf
- Kringlopen sluiten en zoveel mogelijk verwerken in het gebied

Hoe:

- Inzicht huidige situatie
- Verkenning van mogelijke toepassingen
- Combinaties zoeken en pilots!

